

De self-fulfilling prophecy van de papieren tijger

In een dossier rond een vader en zijn kinderen ontvouwt zich een pijnlijk mechanisme dat vaker sluimert in de jeugdzorg: de papieren werkelijkheid neemt de plaats in van de menselijke maat. Wat begon met een verzoek tot begeleide omgang, ontaardt maanden later in een juridisch doolhof vol uitgestelde antwoorden, vertraagde trajecten en streng gecontroleerde contactmomenten. De feiten spreken voor zich — en roepen tegelijk vragen op over wie hier werkelijk wordt beschermd.

Op 24 oktober 2024, nog geen twee maanden na het eerste huisbezoek, weigert de betrokken jeugdbeschermer zonder duidelijke onderbouwing een omgangsverzoek. De kinderen hadden hun vader al maanden niet gezien. Zelfs toen een hulpverlener namens moeder en kinderen expliciet vroeg om begeleide omgang, bleef het stil. Geen datum, geen plan, geen erkenning van de emoties die speelden. In plaats daarvan: voorwaarden, eisen, 'opbouwschema's'.

De gevolgen laten zich raden. Op 11 november spreekt één van de kinderen in een spraakbericht haar vader toe: "Ik mis je, papa...

Ik had veel hoofdpijn en buikpijn daardoor." Het verdriet van het kind is reëel, maar in het dossier lijkt haar stem ondergeschikt aan procedurele logica. Wanneer er dan eindelijk omgang plaatsvindt, wordt de focus gelegd op vermeend grensoverschrijdend gedrag van de vader — terwijl de kinderen juist aangeven het contact te willen voortzetten, mits met afspraken.

Intussen worden evaluaties vooruitgeschoven, klachten genegeerd en verandert de verantwoordelijke jeugdbeschermer plots zonder heldere overdracht. De vader stuurt e-mails, belt aan, vraagt herhaaldelijk om duidelijkheid, maar krijgt slechts bureaucratische stiltes terug. Uiteindelijk komt het tot een verzoek van de jeugdbescherming om de omgang verder te beperken: van vier naar één uur per week. Volledig begeleid. Tot augustus.

Deze gang van zaken illustreert pijnlijk hoe een papieren tijger zichzelf voedt. Eerst wordt omgang beperkt uit 'voorzichtigheid', daarna worden spanningen die daaruit voortvloeien aangegrepen om nóg strenger te beperken. Zo ontstaat een self-fulfilling

prophecy: het systeem creëert het probleem dat het zegt te willen oplossen.

Wat hier ontbreekt, is de fundamentele vraag: wat hebben de kinderen nodig? Niet op papier, maar in de werkelijkheid. Een brief van twee kinderen eind december spreekt boekdelen. Ze willen rust. Ze willen hun ouders samen zien zoeken naar een oplossing. Ze willen geen slachtoffer zijn van gestolde angst in beleidsregels.

Als jeugdzorg werkelijk het belang van het kind vooropstelt, hoort het systeem zichzelf af te vragen of het de ruimte biedt voor herstel, of slechts voorwaarden stapelt tot er niets meer overblijft dan wantrouwen. Misschien is het tijd dat de papieren tijger leert luisteren. Niet naar zichzelf, maar naar de kinderen.

Youri Hazeleger
joet@joet.nl